

EL TEMPS A LES ILLES BALEARS DURANT L'ANY 2009

Per José Antonio GUIJARRO

Delegació de l'Agència Estatal de Meteorologia a les Illes Balears

Al primer trimestre i al mes de setembre les temperatures varen ser normals, mentre que als altres mesos varen superar els valors mitjans, sobretot al maig (2,5°C més càlid), juny, juliol i novembre. Pel que fa a les precipitacions, l'estiu va ser molt sec, i també l'octubre. Gener, abril i desembre varen ser humits, però el més plujós amb diferència va ser setembre, quan es varen quadruplicar els valors normals d'aquest mes.

Els dies 6 i 7 de **gener** una invasió d'aire fred del nord va fer davallar considerablement les temperatures. Les precipitacions varen ser de neu a cotes relativament baixes, i a la serra de Tramuntana de Mallorca es varen tallar cinc carreteres al trànsit per la neu acumulada. El dia 19, l'arribada d'un front fred va produir primer ràfegues de llebeig d'uns 70 km/h, i després una davallada de les temperatures, amb una cota de neu de 700 m. El dia 23 les temperatures varen pujar sobtadament per mor d'una ponentada amb ratxes fortes (91 km/h a l'aeroport d'Eivissa). Els dies 24 i 25 es va formar una profunda depressió en poques hores (ciclogènesi explosiva) que va escombrar el nord peninsular d'oest a est i també va afectar les illes Balears, amb ratxes de ponent de més de 100 km/h a molts indrets (153 a la serra d'Alfàbia, 122 a l'aeroport d'Eivissa i a sa Pobla, 121 al far de Porto Colom, 114 a Palma, al dic de l'oest, etc). Les conseqüències varen ser sus-

pensions de trajectes marítims, arbres arrabassats, danys a hivernacles i cultius de fruiters, etc.

El mes de **febrer** va ser relativament tranquil, llevat d'una invasió d'aire fred que va fer davallar la cota de neu fins a 300 m i va estar acompanyada de ràfegues de vent del nord-oest de més de 80 km/h que varen tancar el port de Maó durant unes hores.

El 2 de **març** la boira va produir retards a l'aeroport de Palma. Els dies 5 i 6 hi varen haver fortes ratxes de vent del nord-oest i nord que varen assolir 126 km/h a la serra d'Alfàbia, 91 a Palma dic de l'oest i al far de Porto Colom, i 90 al far de Capdepera, amb tancaments dels ports de Palma i Eivissa. El dia 14 es varen repetir les boires d'advecció i els retards a l'aeroport de Palma. Els darrers tres dies d'aquest mes varen davallar les temperatures i es varen produir pluges generalitzades.

El 7 d'**abril** hi varen haver abundants precipitacions, seguides el dia 8 de vents moderats a forts de llebeig (ràfegues de 71 km/h a Porto Colom i 63 km/h a l'aeroport de Palma).

El 4 de **maig** hi va haver un notable ascens de les temperatures que es va perllongar (amb alguns intervals de normalitat) tot el mes. L'advecció d'aire africà va ser especialment intensa el dia 21, en què es varen superar els rècords de temperatura màxima d'aquest mes a molts observatoris, i es varen assolir 37,3°C a sa Pobla i 34 a l'aeroport de Palma.

Els dies 14 i 15 de **juny** una nova invasió d'aire càlid va donar temperatures màximes de fins a 38,5°C a Binissalem, 37,3 a l'aeroport de Palma, i 37 a Palma Universitat i sa Pobla. El 22 es varen suavitzar les temperatures, encara que després varen tornar a pujar.

Les onades d'aire càlid del sud varen continuar sovintejant al llarg del mes de **juliol**: 35,5°C a Palma Universitat el dia 1, 37 a sa Canova el 2, 37,8 a Calvià el dia 13, ... Però el més calorós va ser el dia 22, amb 42,3°C a sa Canova, 41 a Porreres i Sineu, i 39,1 a Lluc. A més, durant la nit del 22 al 23 els vents de sotavent a la franja nord-oest de la serra de Tramuntana varen fer que els termòmetres no davallassin de 35°C, superant l'anterior rècord de nit més càlida a les Balears, que havia estat el 27 de juliol de 1983 a Sóller amb 31,4°C.

El més d'**agost** també va ser calorós en general, encara que no es va superar cap rècord.

Les pluges més importants de **setembre** es varen donar durant la segona quinzena degut a una sèrie de depressions en capes altes i mitjanes de l'atmosfera que la varen inestabilitzar, provocant l'aparició de fortes tempestes. El dia 22 es varen produir inundacions a Andratx, Calvià, Sóller i Manacor, i a Galilea varen totalitzar 195 l/m?. El dia 28 es varen repetir les intenses pluges, amb inundacions locals, caiguda d'arbres i talls de carreteres, i el dia 30 les precipitacions també varen produir diferents incidents.

El 7 d'**octubre** una onada d'aire calent fa ver que es superassin els 30°C a molts indrets. El dia 11 es varen veure mànegues marines a les costes de Calvià i Andratx. El 21 hi varen haver precipitacions amb fortes ràfegues de vent del sud-oest (92 km/h a Porto Colom), i el 22 va continuar el temporal de pluja i

vent (154 km/h a la serra d'Alfàbia i 94 a Porto Colom, ara de l'oest i nord-oest), causant problemes a Palma, Calvià, Andratx i Sóller.

El 2 de **novembre** hi varen bufar vents de moderats a forts del nord-oest (79 km/h a Alfàbia). El dia 5 una invasió d'aire fred del nord va fer davallar les temperatures i va produir xàfecs i tempestes. L'horabaixa d'aquest mateix dia hi va haver una abundant calabuixada a Andratx, i durant la nit es va formar un cap de fibló a cala de Bou (Eivissa) que va ocasionar molts danys a arbres i construccions, mentre que a una zona propera va caure una forta pedregada. El dia 8 el vent va bufar fort a les Balears (89 km/h a Porto Colom, 78 a Palma dic de l'oest i als aeroports de Menorca i Eivissa). El dia 9 hi va haver un altre cap de fibló a Pollença, aquesta vegada sense conseqüències d'importància, però el port de Maó va haver de tancar pel fort vent general. El més notable de la resta del mes no va succeir fins al final, quan el dia 29 hi varen haver intensos xàfecs a gran part de Mallorca, i a Menorca una forta tempesta amb pedra i vents huracanats va produir algunes destrosses. I el dia 30 també varen haver-hi importants precipitacions, amb les primeres nevades als cims de la serra de Tramuntana, i fortes ràfegues de vent (114 km/h a Alfàbia i 95 a l'aeroport de Menorca).

El **desembre** va començar amb temperatures suaus, sobre tot entre els dies 6 i 10, però el 13 hi va haver una important entrada d'aire fred que va produir abundants precipitacions el dia 14 (de neu a partir de 1200 m) acompanyades de vent fort (100 km/h al far de Capdepera i 87 a l'aeroport d'Eivissa) que va alterar el tràfic marítim. El dia 15 varen continuar les precipitacions i el fort vent (130 km/h a Alfàbia, 120 al

far de Capdepera i 87 a l'aeroport de Menorca), i algunes carreteres varen resultar tallades al trànsit per caiguda d'arbres. El dia 19 les temperatures varen ser baixes, i es varen tornar a tallar algunes carreteres de la serra, aquesta vegada per la neu acumulada (amb cota de 900 m). El dia 22 les temperatures varen pujar molt, i hi varen

haver ratxes de vent bastant fortes (99 km/h al far de Capdepera, 96 al de Porto Colom, 94 a l'aeroport d'Eivissa, i 93 a Lluc). El dia 29 un petit cap de fibló va produir alguns danys al port de Vallde-mossa, i el dia 30 les temperatures varen ser tan suaus que es varen superar els rècords de mínimes més altes de desembre.

PRECIPITACIONS (mm): totals mensuals comparats amb la mitjana del període 1986-2009 amb 24 anys per s'Albufera de Mallorca; 1971-2009 amb 39 anys per a l'aeroport de Menorca; 1952-2009 amb 58 anys per a l'aeroport d'Eivissa; i canvi d'estació a Formentera, l'anterior estació B982 estava al port de la Savina i va deixar de ser operativa a principis de 2008 i ha estat substituïda per la nova B988 Can Vicenç d'en Xumeu (la Mola) pel que no estan disponibles les dades de mitjana d'anys anteriors.

Mesos:	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	Anual
S'Albufera de Mallorca:													
2009:	80.9	30.7	52.4	74.4	27.0	1.8	0.0	0.8	238.2	37.7	84.6	156.3	784.8
Mitjana 86-09:	55.3	45.0	35.0	42.5	42.6	15.9	16.6	28.6	69.0	100.1	92.7	78.6	621.9
Aeroport de Menorca:													
2009:	66.4	55.1	33.2	98.8	29.6	1.6	4.4	0.2	193.1	48.9	39.0	77.1	647.4
Mitjana 71-09:	57.8	53.1	44.2	48.0	34.6	14.9	4.3	23.3	61.4	83.2	85.3	68.9	579.0
Aeroport d'Eivissa:													
2009:	27.6	16.4	57.7	38.9	9.6	0.0	0.0	3.7	203.6	53.7	24.8	69.2	505.2
Mitjana 52-09:	38.8	29.3	31.2	31.9	23.5	15.2	5.5	20.0	50.5	64.6	55.9	54.0	420.4
Can Vicenç d'en Xumeu, Formentera:													
2009:	38.1	12.0	62.5	66.5	23.0	0.0	0.0	0.0	242.0	72.0	20.0	113.5	649.6
Mitjana:													No disponible

METEORS: Dies pluja, dies neu, dies calabruix, dies tempesta, dies boira, durant l'any 2009. Comparades amb els valors medios, en dies, durant el període 1986-2009 amb 24 anys per s'Albufera de Mallorca; 1971-2009 amb 39 anys per a l'aeroport de Menorca; 1952-2009 amb 58 anys per a l'aeroport d'Eivissa; i canvi d'estació a Formentera, l'anterior estació B982 estava al port de la Savina i va deixar de ser operativa a principis de 2008 i ha estat substituïda per la nova B988 Can Vicenç d'en Xumeu (la Mola) pel que no estan disponibles les dades de mitjana d'anys anteriors.

Mesos: GEN FEB MAR ABR MAI JUN JUL AGO SET OCT NOV DES Anual

S'Albufera de Mallorca:

PLUJA 2009:	17	10	7	16	4	3	2	1	14	8	8	19	109
Mitjana 86-09:	10.5	8.7	7.7	9.7	7.7	5.5	3.1	5.0	8.6	11.5	12.5	11.4	101.9
NEU 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitjana 86-09:	0.3	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7
CALABRUIX 2009	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Mitjana 86-09:	0.3	0.1	0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	0.4	1.6
TEMPESTA 2009:	0	0	0	0	0	2	0	0	6	2	0	1	11
Mitjana 86-09:	0.2	0.2	0.1	1.0	0.7	0.9	0.7	1.4	1.7	1.3	0.7	0.5	9.4
BOIRA 2009:	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
Mitjana 86-09:	2.0	2.2	0.9	0.7	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	0.9	1.0	1.5	9.9

Aeroport de Menorca:

PLUJA 2009:	18	12	8	14	4	1	2	0	14	6	9	17	105
Mitjana 71-09:	12.4	10.9	10.4	11.6	9.0	5.3	3.1	5.2	9.7	12.6	12.4	13.8	116.4
NEU 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitjana 71-09:	0.3	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
CALABRUIX 2009:	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Mitjana 71-09:	0.6	0.5	0.4	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.3	2.7
TEMPESTA 2009:	1	2	1	2	1	1	0	1	9	5	4	1	28
Mitjana 71-09:	1.3	1.8	1.5	1.9	1.7	1.1	0.8	2.3	4.6	4.0	3.7	2.1	26.8
BOIRA 2009:	2	1	3	3	5	3	2	1	0	1	1	1	23
Mitjana 71-09:	1.9	1.9	3.2	2.5	2.6	1.5	0.9	0.6	0.3	1.0	0.8	1.2	18.4

Aeroport d'Eivissa:

PLUJA 2009:	13	5	9	9	8	2	1	7	10	12	7	18	101
Mitjana 52-09:	9.3	8.1	8.0	8.1	6.7	4.5	2.1	3.7	7.0	9.8	10.2	10.2	87.7
NEU 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitjana 52-09:	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
CALABRUIX 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Mitjana 52-09:	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	1.2
TEMPESTA 2009:	0	0	0	2	0	0	0	1	9	1	3	0	16
Mitjana 52-09:	0.8	0.5	0.6	0.9	0.9	1.1	0.4	1.4	2.6	2.6	1.7	0.8	14.3
BOIRA 2009:	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	5
Mitjana 52-09:	0.9	0.8	1.2	0.7	0.4	0.2	0.3	0.1	0.1	0.2	0.2	0.5	5.6

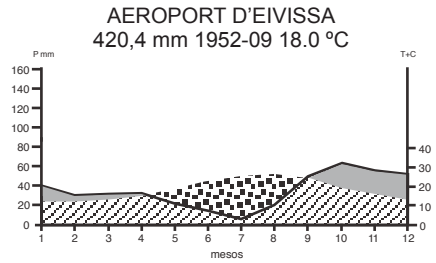
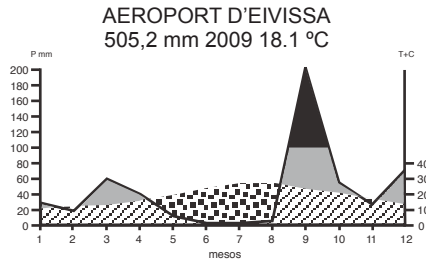
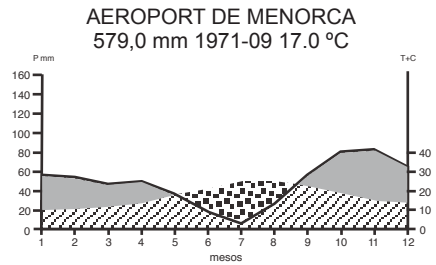
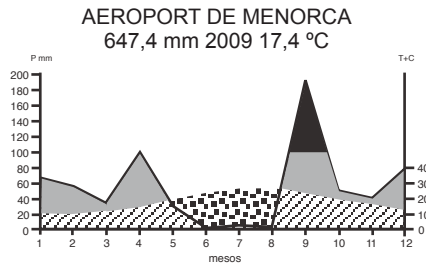
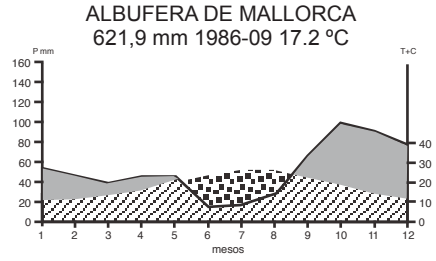
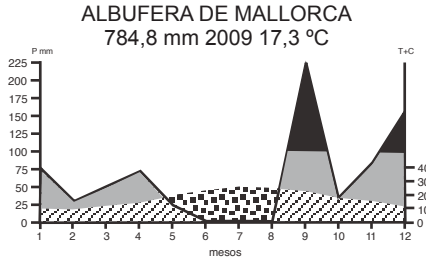
Can Vicenç d'en Xumeu, Formentera:

PLUJA 2009:	7	5	6	6	1	0	0	0	9	6	2	8	50
NEU 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CALABRUIX 2009:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TEMPESTA 2009:	0	0	1	2	0	0	0	0	5	1	1	0	10
BOIRA 2009:	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

TEMPERATURA (°C): Mitjana mensual, màxima i mínima mensual/data, comparada amb la mitjana del període 1986-2009 amb 23 anys per s'Albufera de Mallorca; 1971-2009 amb 39 anys per l'aeroport de Menorca; 1952-2009 amb 49 anys per l'aeroport d'Eivissa i l'estació del port de la Savina (Formentera) que deixà de ser operativa a principis d'any 2008.

Mesos:	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	Anual
S'Albufera de Mallorca:													
Mitjana 2009:	9.9	9.9	11.9	14.7	19.8	23.1	26.1	25.2	22.3	18.2	15.4	11.5	17.3
Màx./mensual	21.5	20.0	22.0	28.0	37.5	37.0	43.0	37.0	33.0	31.0	27.0	23.0	43.0
Mínima/mensual	1.5	0.0	3.0	4.0	9.0	13.0	15.0	16.0	15.0	6.5	5.0	0.0	0.0
Mitjana 86-09:	10.4	10.9	12.7	14.9	18.3	22.0	24.8	25.5	22.4	19.0	14.4	11.5	17.2
Aeroport de Menorca:													
Mitjana 2009:	9.9	9.8	11.4	14.0	19.0	23.2	25.5	26.0	22.8	18.9	15.8	12.2	17.4
Màx./mensual	17.3	17.5	20.2	23.5	30.6	33.3	34.8	35.3	31.3	27.0	23.5	19.4	35.3
Mínima/mensual	2.3	1.4	3.1	6.5	10.8	15.2	17.4	18.4	15.6	9.1	7.3	1.6	1.4
Mitjana 71-09:	10.7	10.8	12.0	13.9	17.4	21.5	24.5	25.1	22.4	18.9	14.6	12.0	17.0
Aeroport d'Eivissa:													
Mitjana 2009:	10.9	11.3	12.2	14.7	19.0	23.3	26.0	26.6	23.1	20.2	16.4	13.1	18.1
Màx./mensual	21.0	17.9	20.4	24.0	27.6	31.8	34.9	33.6	30.2	28.0	24.6	19.7	34.9
Mínima/mensual	1.5	3.7	4.7	7.2	10.5	15.2	19.0	19.8	16.8	11.1	7.4	1.3	1.3
Mitjana 52-09:	11.8	12.0	13.3	15.1	18.3	22.1	25.1	25.9	23.6	19.9	15.6	12.9	18.0
Port de la Savina, Formentera:													
Mitjana 2009:	No disponibles												
Màx./mensual	No disponibles												
Mínima/mensual	No disponibles												
Mitjana	No disponibles												

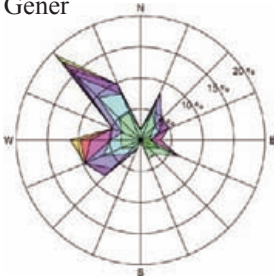
MODELS DE BALANÇ HÍDRIC: Un element comú a tots els indrets de les Illes és l'aridesa estival. La coincidència, a l'estiu, de les altes temperatures i la manca de precipitació provoca un dèficit hídric, moment crític per al desenvolupament de la vegetació.

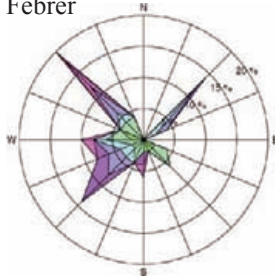
ELS VENTS. Roses de vent de l'estació de Son Bonet, Marratxí, calculat a 500 metres d'alçada amb dades dels radiosondatge a les 00, i 12 hores UTC. S'indiquen les freqüències en tants per mil de direcció i velocitat del vent, i velocitat mitjana (Km/h) per direccions, durant l'any 2009.

0-10 10-20 20-30 30-40 40-50 50-60 60-70 70-80 80-90 90-100

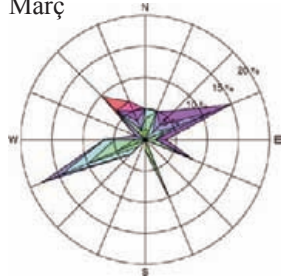
Gener

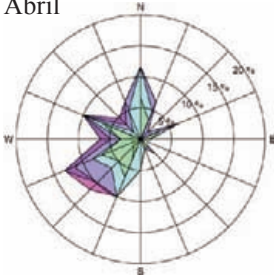
Febrer

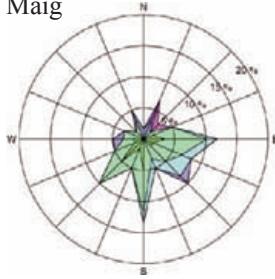
Març

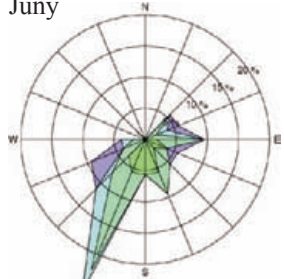
Abril

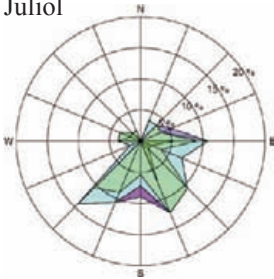
Maig

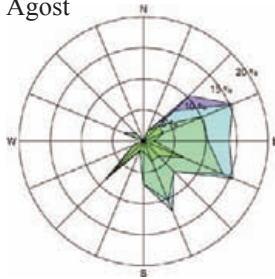
Juny

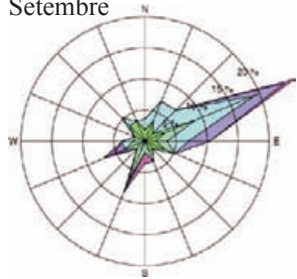
Juliol

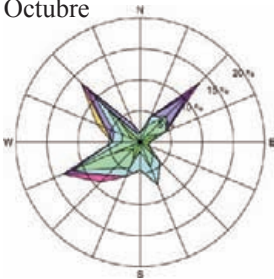
Agost

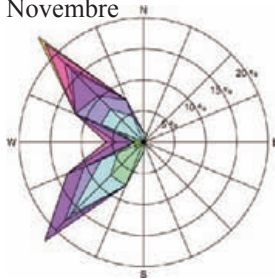
Setembre

Octubre

Novembre

Desembre

